

Emnekode : FIL104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : ~~2108~~ 1 av 7

Platonos søtten etter sannhet reiste spørsmålet: hva er viten, og hvordan oppnår vi det? Det samme spørsmålet stilles idag. Epistemologuen fokuserer kun på å undersøke hva viten er, og hvordan vi oppnår det. Tankene rundt dette er varierende og kan det finnes noen sannhet uten sikker viten? Hele undersøkelsen er en normativ prosess. Det vil si at vi selv må bedømme kriteriene til hva som kan regnes som viten. Vitenskapen er hovedsakelig deskriptiv og forsøker kun å beskrive fenomenen. Epistemologien er en disiplin som stiller spørsmål til ~~de~~ f.eks. om vi kan ha viten om hvordan hele universet fungerer. Platons definisjon av viten, sann begrunnet tro, stod lenge som en mal for hva viten er.

Sann begrunnet tro er en normativ definisjon. Det er ikke en oppdagelse av hva viten er, men heller en konklusjon om hva viten skal være. Jeg skal nå gå gjennom hva Platon mente med sann begrunnet tro. For det første har vi ulike typer kunnskap. Det er forskjell på å kunne svare på eller nei på om "Obama er USA's president", og det å kunne spille trombone f.eks. Kunnskap i filosofisk forstand dreier seg om normative og deskriptive påstander. Hvor vil tan påstanden "det er natt ute", så vil vi kunne svare sant eller usant på denne. Denne påstanden kan også reduseres til bare en p. p vil da være et symbol for bakslutten som helhet påstand som kan være sann eller usann. Første kriteriet for viten er da at p er sann. Hvor de f.eks. forsøker forholdene tilsvare at det er

Emnekode : FIL 104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : 2 av 7

Katt ute, så er p sann. Det andre kriteriet er at S må tro at p er sann. S er symbol for et subjekt, Platon f.eks. Platon kan stå ute se alle stjerner, høre ugler, og ikke se noen sol. Men vil Platon kunne oppfylle det tredje kriteriet. Platon må begrunne sin tro på at det er katt. Han kan begrunne det via sin persepsjon, refleksjon, spør noen andre, for å nevne noen former for begrunnelse. Jeg vil oppsummere sann begrunnet tro slik:

1. p er sann.
2. S må tro at p er sann.
3. S må begrunne sin tro på at p er sann.

Definisjonen JSB "Justified true belief" stod godt og støds som kriterie for viten. Men i 1963 publiserte Edmund Gettser en artikkel angående JSB. Artikkelen viste at JSB ikke er tilstrekkelig for viten. Den forholdsvis lille artikkelen fikk enormt med respons. Enkelte mente at hele artikkelen kunne var full, og andre tok den svært seriøst. Gettser's eksempler illustrerer tankeeksperimentet. Eksemplene inneholder S som har JSB angående p , viten og ha viten. Hvordan er dette mulig?

For å illustrere dette vil jeg bruke casen "Smith og Jones". Casen er en av flere Gettser's eksempler som de heter. Poenget er at alle illustrerer at JSB er mulig uten å ha viten. Smith og Jones sitter å venter på et svar.

Emnekode : FIL 104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : 3 av 7

Synet de venten på, en om hvem som han fikk jobben besse har søkt på. Men de venten teller Jones myntene han har i lomma. Smith observerer at han har 10 mynter. Sjefen kommer ut å ber Jones gå inn på kontoret. Sjefen forteller at Jones er en nær venn av familien, og at han kommer til å få jobben. Smith mumler til seg selv, "den som får jobben har 10 mynter i lomma." Overraskende nok kommer sjefen tilbake å forteller at det bare var en test, og Smith får jobben. Det Smith ikke vet er at han også har 10 mynter i lomma.

Smith oppgjør alle trekkene til JSB uten og ha viten. Det er nemlig slik at p er sann, den som får jobben har 10 mynter i lomma. Smith tror at p er sann. Smith sin tro er også begrunnet, Begrunnelsen er at han har sett Jones har 10 mynter, og Sjefen forteller at Jones får jobben. p er fortsatt sann, selv om Smith ikke vet det. Dette impliserer at JSB definisjonen ikke er tilstrekkelig for viten.

Eksemplene har som sagt blitt møtt med ulike strategier. Noen filosofer har sagt at dette ikke er filosofi. De har ment at dette ikke er virkelige saker. Eksemplene blir da stemplet som Kuros problemet. De mangler god nok begrunnelse. Personlig står jeg for denne posisjonen selv, og skal forsvare hvordan senere. En annen strategi kan være å omformulere definisjonen av viten. En tredje strategi kan være å tilføye flere

Emnekode : FIL 104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : 4 av 7

Kriteriene i den klassiske kunnskapens definisjon, JSB og ~~kunnskapens definisjon~~ den klassiske kunnskapens definisjon blir brukt litt ombyrdede, men de er identiske. Noen foreslåtte endringer er Nozicks forsøkningsteori, Goldmans kausal teori og sikringsrelativistisk teori. Det finnes mange flere, men jeg vil bare gi inn på noen av dem.

Goldmans kausalteori berører på å legge til et fjerde kriterium for viten. Det Goldman tenker er at p må forårsake at S tror p . Dette legges til som fjerde kriterium. I Platons tilfelle vil påstanden "det er snitt" være en faktisk om virkeligheten. Påstanden vil også korrespondere med virkeligheten. Det vil si at påstanden følger faktisk forhold. I Smith og Jones basen vil ikke Smith oppfylle kravene til viten ifølge Goldman. Det er nemlig ikke slik at p får Smith til å tro p . Årsaken til at Smith tror p er at han har sett Jones telle mynter og at sjefen lover han med å si at Jones får jobben. I Goldmans modell måtte Smith ha kikket i lommen, telt myntene, fått beskjed om at han fikk jobben. For han kunne oppalt kravene for viten. Goldman legger større vekt på at eksterne forhold skal undersøkes nærmere før man kan ha viten. Jeg var ganske enig i denne omformuleringen helt til jeg så en god kontraste av dem.

La oss si at Fabian dør av hjerteinfarkt. I dette tilfellet ville påstanden "Fabian døde av hjerteinfarkt" være sann. Like etter på kommer

Emnekode : FIL 104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : 5 av 7

en psykotisk person og skjærer av han hode etter han en død. Hodet blir liggende igjen ved siden av resten av kroppen til Fabian. Da vil folk se at han en død. Og grunnen til at de vet det er fordi han faktisk en død og han et avskåret hode. Ikke fordi han døde av hjerteinfarkt. Påstanden "Fabian er død pga hjerteinfarkt", forårsaker ikke at folk tror han en død. Ljølse Goldman måtte påstanden "Fabian er død pga hjerteinfarkt", få folk til å tro p. Man kan også stille spørsmål til hvilke årsaker som regnes som gode nok. For at jeg skal sette hen i skrive denne eksamenoppgaven, er det veldig mange årsaker til. ~~Sk~~ Hvilken får meg til å tro at jeg setter hen i skrive?

Filosofen Robert Nozick utviklet det han kaller trackingsteorien for åkten. Den har likheten med Goldmans kausal teori, men stiller ikke like store krav til kausalitet. Trackingsteorien modspører den JSB definisjonen. Den fjerner det tredje kriteriet og legger til to nye. Hvis vi ser at p betyr "den som får jobben har lo matten i lomma", så vil ikke Smith oppfylle kravene til trackingsteorien. Trackingsteoriens definisjon kan oppsummeres slik:

1. p er sann.
2. S må tro at p er sann.
3. p er grunnen til at S tror p.
4. Hadde p vært tilfeldig (i litt modifisert omstendighet) ville S stadig trodd p.

Emnekode : FIL 104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : 6 av 7

Nozick vil her si ~~at~~ at Smith ikke oppfyller kravene til viten. Grunnen til at Smith tror p er et stkke pignum av p, men av helt andre grunner. Skulle Smith oppfylt kravene måtte han ha ~~vist~~ hvem som får jobben, og hvor mange ingater han selv han i lommen. Forstilleren fra Goldmans Kausal teori er at Nozick tillater litt modspåente omstendigheter i det fjerde kristeriet. Dette gjør at viten ~~får~~ er mulig i en større grad. Men i et større perspektiv gjør den viten enda vanskeligere. Teorien er ikke forenlig med closure-prinsipp.

Closure-prinsipp er et sluttensprinsipp. Prinsippet gjelder både viten og begrunnelse. Det fungerer på den måten at hvis du vet p, og p impliserer q, vet du også q. Eksempel, vet du at Norge har monarki, vet du også at Norge har en kongefamilie. Ljåbe traktens teorien vet du bare q, hvis q får deg til å tro q. Teorien tillater ikke slike sluttninger. Hele vitenskapen er basert på sluttninger. Ser man at vann eksisterer, så impliserer det at noe flytende eksisterer, at noe eksisterer og en rekke andre ting. Det vil derfor ikke være nyttig å utføre traktens teorien som generelt kunnskapsbegrep. Den vil redusere viten til et sjeldent fenomen. Sluttningene du, jeg, Einstein, Rosal trakter, er basert på hele systemet av oppfattningen vi holder.

Min posisjon er at den klassiske definisjonen for begynnelse er tilstrekkelig. Begrepet god begrunnelse (litt dæmt å si at Einstein/Rosal trakter sluttisr.)
(består...)

Emnekode : FIL 104
Kandidatnr. : 6008
Dato : 27.05.2010
Ark nr. : 7 av 7

vitelse er såpass dynamisk at det må plasseres i kontekst. Den klassiske definisjonen av viten er også en fin blanding av internalisme og eksternalisme. En god begrunnelse er etter min mening utvilsomt av begge. Jo større mitt kunnskapsfelt er, innen felter filosofi, lingvistik, fysikk, biologi for å nevne noe. Desto større er sjansen for å treffe sannhet i enhver kontekst. Min livsverden, som består av kunnskap, kalles internt og konteksten er eksternt. Derfor er kunnskap en dynamisk prosess gjennom "det som er", altså en objektiv virkelighet, og oss som vil forstå den virkeligheten. Måten vi forstår på er som et subjekt-objekt forhold. Derfor mener jeg det blir best å se at alt er mentalt eller eksternt. Det jeg ser er at sannhet finnes, men jeg er kritisk til om vi kan erkjenne den. Vi kan ikke komme oss bort fra vårt menneskelige perspektiv, som nettopp er dualistisk. (Subjekt/objekt, mentalt/eksternt) Den virkelige virkeligheten sees fra "a view from nowhere" som Nagel ser.

Derfor mener jeg at JCB er fylstakkelig. Jeg tror ikke på en hundre prosent felfri viten. Viten er en gradvis undersøkelse av den grenseløse virkeligheten. Sikkerhet er ikke idelet, ~~mentalt~~ entusiasme og kritisk undersøkelse av virkeligheten så langt vi kan klare, er det vi bør sette retter.